

Rusza nabór do 5. edycji Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO Pamięć Świata

Zapraszamy do zgłaszania obiektów w 5. edycji Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO Pamięć Świata – rejestru dziedzictwa dokumentacyjnego o szczególnej wartości dla historii, kultury i tradycji polskiej.

Obiekty wpisywane na Listę, którymi mogą być pojedyncze dokumenty, jak też ich zbiory, muszą spełniać odpowiednie kryteria wskazane w Zasadach tworzenia Polskiej Listy Krajowej.

Co można zgłosić na Listę?

Najcenniejsze dokumenty i ich zbiory mające szczególne znaczenie dla historii, kultury i tradycji polskiej. Dokumenty stanowiące świadectwo szczególnie ważnych w dziejach Polski wydarzeń, osób, przemian kulturowych i cywilizacyjnych.

Kto może zgłosić obiekt?

Właściciel lub przechowawca obiektu.

Jak zgłosić obiekt?

Na formularzu wniosku nominacyjnego (do pobrania w dalszej części).

Wniosek można przesłać w postaci papierowej na adres:

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych

ul. Rakowiecka 2D

02-517 Warszawa

lub w postaci elektronicznej (wniosek musi być podpisany certyfikowanym podpisem kwalifikowanym) pocztą elektroniczną na adres: ndap@archiwa.gov.pl lub przez skrzynkę pocztową na platformie ePuap: **/ydpf19182g/SkrytkaESP**

Do kiedy trwa nabór?

Do 31 maja 2023 r.

Kto ocenia złożone wnioski?

Wnioski oceniane są przez [Polski Komitet Programu UNESCO Pamięć Świata](#). W jego skład wchodzi przedstawiciele największych polskich bibliotek, archiwów, środowiska naukowego i Polskiego Komitetu do spraw UNESCO. Komitetowi przewodniczy Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych.

Jeśli Komitet uzna to za konieczne, przy ocenie wniosków może zasięgnąć opinii ekspertów zewnętrznych.

Jak oceniane są wnioski?

Kryteria wpisu obiektów na Polską Listę Krajową są analogiczne do tych, jakie przyjęte zostały przez Międzynarodowy Komitet Doradczy Programu UNESCO dla Listy Międzynarodowej. Stanowią one ich adaptację do polskiej specyfiki. Kryteria wartościujące stosowane są zawsze na zasadzie porównawczej i w odniesieniu do unikatowości danego zbioru czy

dokumentu oraz jego wpływu i znaczenia dla rozwoju kultury polskiej.

Obiekty zgłaszane na Listę Krajową przede wszystkim muszą być autentyczne oraz kompletne. Członkowie Polskiego Komitetu Programu UNESCO Pamięć Świata badają obiekty w trzech aspektach, uwzględniając:

- 1) znaczenie historyczne,
- 2) formę i styl,
- 3) znaczenie społeczne, wspólnotowe lub duchowe.

Nie jest konieczne, aby obiekt spełniał wszystkie trzy kryteria jednocześnie. Dodatkowo pod uwagę brana jest wyjątkowość lub rzadkość zgłaszanego obiektu oraz jego fizyczny stan zachowania.

Szczegółowe kryteria wpisu na Listę Krajową i warunki kwalifikacji obiektów określają Zasady tworzenia Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO Pamięć Świata (pkt 4).

Kiedy wyniki naboru?

Oficjalne ogłoszenie wyników naboru zaplanowane jest na czerwiec 2024 r.

Pytania i wątpliwości

Pytania dotyczące naboru, formularza oraz zasad można kierować na adres: mow@archiwa.gov.pl

Materiały do pobrania:

1. [Zasady tworzenia Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO Pamięć Świata](#)
2. [Formularz wniosku nominacyjnego](#)
3. [Przykładowy wniosek nominacyjny](#)

Programu Pamięć Świata powstał z inicjatywy UNESCO w 1992 r. Jego głównym celem jest zwrócenie uwagi rządów i opinii publicznej na znaczenie dziedzictwa dokumentacyjnego oraz konieczność jego ochrony i podejmowanie działań na rzecz jego popularyzacji i szerokiego udostępniania. W ramach Programu od 1997 r. tworzona jest Międzynarodowa Lista, na którą wpisywane są obiekty dziedzictwa dokumentacyjnego o szczególnym, ogólnościowym znaczeniu. Obecnie znajduje się na niej ponad 500 pozycji. Polska zajmuje trzecie miejsce pod względem liczby wpisów, mając ich aż siedemnaście. Polskie dziedzictwo dokumentacyjne reprezentują między innymi: dzieło Mikołaja Kopernika *O obrotach sfer niebieskich*, utwory Fryderyka Chopina, tablice 21 Postulatów Gdańskich z Sierpnia 1980, Archiwum Biura Odbudowy Stolicy. Lista międzynarodowa jest uzupełniana co dwa lata. Ogłoszenie kolejnych wpisów spodziewane jest w tym roku.

Tworzone są również listy regionalne i krajowe. Polska Lista Krajowa tworzona jest od 2014 roku. Do tej pory odbyły się jej cztery edycje. W ich wyniku na Listę wpisano pięćdziesiąt siedem obiektów. Obiekty wpisane na Listę Krajową w ostatniej edycji dostępne są tutaj: <https://pamiecpolski.archiwa.gov.pl/obiekty/edycja-2021/>

Fot. Dokument lokacyjny miasta Krakowa, ANK, fot. Anna Seweryn